

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Vera solutio traditur, & instantiæ quæ contra illam fieri possent
diluuntur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

Tum etiam quia illud compositum constitutum ex persona Verbi ut subsistenti, & ex humanitate, est effectus supernaturalis: Ergo ponitur in re ex vi prædestinationis Christi, & per consequens non est subiectum illius, sed terminus.

Denique Cornelius à Lapide super caput 1. Epistolæ ad Romanos, ut ab hac difficultate se expediat aliam solutionem excogitavit. Ait enim, subiectum prædestinationis Christi, esse hunc hominem, ut concretum existentiam, non autem ut concretum ex subsistentia Verbi, & humanitate, fuisseque prædestinatum ad Divini Verbi subsistentiam, per quam constituitur Filius Dei naturalis. Juxta quam doctrinam respondet objectioni, negando Minorem, nam Christus ut est prædestinationis subiectum, est homo existens, non tamen subsistens, & in homine ut existente non clauditur subsistentia.

Verum neque hic dicendi modus veritati consentaneus est. Primò quia humanitas Christi non existit mediante propria existentia, sed per existentiam divinæ naturæ, illi unitam, mediante hypostasi Verbi, ut docet D. Thomas supra quæst. 17. art. 2. & nos supra fuisse ostendimus: Atqui existentia naturæ divinæ, non communicatur humanitati Christi immediate, sed mediâ personalitate Verbi, alias fuisset immediate unita naturæ divinæ secundum aliquid absolutum, contra communem Theologorum sententiam: Ergo prius intelligitur in Christo hic homo subsistens, quam intelligatur existens, & consequenter ut concretum existentiam, non fuit prædestinationis subiectum, ordinatum ad unionem cum subsistentia Verbi, sub conceptu subsistentiæ.

Secundò, Dato humanitatem Christi propriam retinere existentiam, & illâ mediante existere, ut docent plures Theologi extra Scholam D. Thomæ, adhuc affirmari non potest subiectum prædestinationis Christi esse concretum ex humanitate & existentia, sed necessario dicendum est, esse concretum ex subsistentia Verbi, & humanitate: Ergo adhuc admittenda illa sententia, modus dicendi Cornelij à veritate deficit. Consequentia patet, Antecedens probatur, Subiectum prædestinationis Christi non est humanitas, sed hic homo: At concretum ex humanitate & propria existentia, non potest dici hic homo: Ergo tale concretum non est prædestinationis Christi subiectum. Probo Minorem: In sententia supposita, Verbum assumpsit hanc humanitatem propriâ existentia existentem, & tamen non assumpsit hominem, & multò minùs hunc hominem, ut communiter docent Theologi cum D. Thomâ supra qu. 4. art. 3. Ergo concretum ex humanitate & propria existentia, non potest dici hic homo.

§. III.

Vera solutio traditur, & instantiæ quæ contra illam fieri possent diluuntur.

Hic ergo dicendi modis prætermisissis, asserendum est, Christum ut hominem, vel ut subsistentem in hac numero humanitate, hac numero subsistentiâ, esse propriè prædestinationis suæ subiectum, fuisseque prædestinatum, ut in humanitate subsistens, etiam in deitate subsisteret, & ut sic subsistens, esset genitus à Deo Patre, & Filius naturalis illius: nam inter Christum ut

hominem, & ipsum quatenus Deum, invenitur sufficiens distinctio ad rationem satisfaciens & creditoris, fuit enim ut homo pro hominibus satisfaciens, & ut Deus, creditor cui satisfecit; & ad rationem præmiantis & merentis, meruit enim quatenus homo, & quatenus Deus propria merita præmiatus est: Ergo etiam adest sufficiens distinctio inter Christum ut hominem, & ipsum quatenus Deum, & Dei filium naturalem, ad hoc ut quatenus homo sit prædestinationis suæ subiectum, & ut Deus, Deique filius naturalis, illius terminus. Quod ut fiat manifestius, & objectioni propositæ plenius satisfiat, tria breviter hic præmittenda sunt.

In primis advertendum est, subiectum prædestinationis Christi esse duplex, nimirum subiectum quod, & subiectum quo: subiectum quod est illud de quo terminus in concreto prædicatur, subiectum verò quo illud dicitur, ratione cuius subiectum quod constituitur capax gratiæ, & antecessoris, quæ in prædestinatione importantur. Similiter prædestinationis terminus dupliciter sumitur, nempe pro termino qui, & pro termino quo: terminus qui est concretum, de subiecto prædicatum; terminus autem quo, est forma talis concreti: unde subiectum quod prædestinationis Christi, est hic homo, subiectum quo, est humanitas; terminus autem qui, est filius Dei naturalis; & terminus quo, ipsa naturalis filiatio.

Deinde observandum est, terminum quo realiter à subiecto distingui, terminum autem qui non differt realiter à subiecto quod prædestinationis Christi, Patet hoc, nam filiatio Dei naturalis, realiter ab humanitate distinguitur; filius autem naturalis Dei, ut de hoc homine prædicatur, non distinguitur realiter ab hoc homine Christo, cum ex parte utriusque eadem ingrediuntur, nempe humanitas & Verbum: Ergo inter subiectum quod, & terminum formalem prædestinationis Christi, realis distinctio invenitur, secus autem inter subiectum quod, & terminum qui.

Tertiò notandum est, inter subiectum quod, & terminum qui, esse distinctionem virtualem & rationis, quod patet, nam subiectum quod est Christus, quatenus persona humana, & terminus qui, idem Christus, quatenus persona divina: Sed Christus ut persona humana, distinguitur ratione à seipso, ut persona divina, nam terminat utramque naturam, secundum aliam & aliam rationem subsistendi, ut docet D. Thomas supra qu. 2. art. 4. Ergo inter subiectum quod, & terminum qui prædestinationis Christi, reperitur distinctio rationis. His præmissis,

Ad objectionem in limine paragraphi præcedentis propositam, respondeo distinguendo Majorem: Terminus prædestinationis quo petit non includi in subiecto quo ejusdè prædestinationis, concedo Majorem. In subiecto quod, subdistinguo Majorem: inclusionem reali, nego Majorem. Formali, concedo Majorem; & si ab eadè distinctione Minoris, nego consequentiam. Nam filiatio naturalis, quæ est formalis terminus prædestinationis Christi, non clauditur realiter in humanitate, quæ est illius subiectum quo: in Christo autem homine, qui est subiectum quod, est realiter includatur, non importatur formaliter, quia licet in Christo ut homine, includatur subsistentia Verbi, & hæc sit filiatio naturalis, non tamen importatur in Christo, quatenus homine, sub munere filiationis divinæ, sed personalitatis huma-

humana, ac proinde licet includatur realiter, non importatur tamen formaliter in subiecto prædestinationis Christi, terminus ejusdem prædestinationis. Ita præclare illustrissimus & eruditissimus Episcopus Oxoniensis, in manuscripto Tractatu de adoptione & prædestinatione Christi, à quo hæc mutuati sumus, & aliqua, ne perirent, ejus fragmenta collegimus.

Contra hanc solutionem & doctrinam pluræ militant argumenta difficilia, quæ idem Episcopus proponit & solvit: duo tantum hic referam quæ videntur præcipua, ex quorum solutione magis hæc difficultas elucidabitur.

32 Obicitur ergo primò: Christus ut homo importat formaliter non solum humanitatem, sed etiam substantiam per quam subsistit humanitas, & hic homo constituitur in ratione personæ: Sed substantia per quam subsistit humanitas, est formaliter divina Verbi filiatione: Ergo Christus ut homo, non materialiter, sed formaliter claudit filiationem Dei, subindeque non potest esse subiectum prædestinationis Christi. Major patet, Minor probatur. Christus ut homo subsistit per substantiam Verbi, ut distinctam à substantia Patris, & Spiritus Sancti: Sed substantia Verbi distinguitur ab aliis substantiis relativis, ex conceptu filiationis: Ergo subsistit per substantiam Verbi, ut formaliter est filio, & consequenter hic homo, non materialiter, sed formaliter importat filiationem divinam.

33 Respondeo negando Minorem, ad cujus probationem, distinguo Minorem: substantia Verbi distinguitur ab aliis substantiis relativis ex conceptu filiationis, sub solo munere filiationis, nego Minorem. Sub quovis alio munere claudente & exigente, licet non explicante munus filiationis, concedo Minorem, & nego Consequentiam. Nam sicut personalitas Patris gaudet triplici munere, nempe personalitatis, sub conceptu formæ hypostaticæ, qua ratione ad generationem supponitur, & originis activæ, sub conceptu egressionis, & tandem relationis exercitiæ referentis, & Patrem in ratione Patris constituentis, qua ratione supponit generationem, & super illam fundatur; & hæc tria muneræ exercet, prout distincta à filiatione. quævis sub primo & secundo munere, relationis & paternitatis munus non exprimat, sed tantum exigat, & implicet. Ita filiatione Divini Verbi, prout distincta à paternitate, ipsum genitum constituit, sub munere passivæ generationis, & personam, sub munere formæ hypostaticæ; & filium, sub munere relationis; ipsaque ut duo prima munia exercens, à paternitate distinguitur, non quia explicat munus filiationis, sed quia illud exigit, & implicite involvit. Sicut autem filiatione in ordine ad Verbum in se, hoc triplici munere gaudet, ita in ordine ad Christum ut hominem: nam primò illum constituit in ratione humanæ personæ, sub quo munere non explicat, sed tantum implicat exercitum filiationis. Secundò humanitatem unit cum natura divina, prout in Verbo existit per æternam generationem; deinde cum eadem ut existit in Verbo, sub conceptu secundæ personæ; & tandem prout existit in Verbo, ut relato relatione filiationis; & quamvis ut primum munus exercet, distinguatur à paternitate, non tamen exercet formaliter munus filiationis divinæ, sed illud claudit implicite; & Christus ut homo constituitur per filiationem, sub munere substantiæ humanæ, est subiectum prædestina-

tionis ad esse genitum, ad esse secundam personam Trinitatis, & Filium naturalem Dei. Hæc doctrina longiori discussione indigere, nisi in Tractatu de Trinitate, agendo de constitutione Divinarum Personarum, fuisse à nobis esse explorata; unde ad hunc locum Lectorem remittimus ne eadem sæpius repetamus.

Dices: Licet in filiatione Verbi hæc munera distinguantur, prius tamen intelligitur munus substantiæ divinæ, quam munus substantiæ humanæ: Ergo prius est personalitatem Verbi constituere Filium naturalem Dei, quam humanam personam, & consequenter Christus prius in humanitate subsistit, Filius Dei naturalis, sed in Filium Dei naturalem, prædestinari non potuit.

Respondeo, concessio Antecedente, distinguendo Consequentiam: Prius est Verbum in ipso esse Filium Dei naturalem, quam humanam personam, concedo Consequentiam. Proinde esse Filium naturalem in humanitate, quam esse humanam personam, nego Consequentiam. hoc ergo quod in Verbo, ut in se est, prius sit esse Filium Dei naturalem, quam humanam personam, solum sequitur Christum non fuisse prædestinatum ut esset Filius Dei in se, non autem quod prædestinatus non fuerit, ut quatenus in humanitate subsistens, esset Persona Divina. C. Filius naturalis Dei. Ut enim docet D. Thomas hic art. 1. ad 3. Licet non conveniat personæ Christi absolute quod incepit esse Filius Dei, conveniat tamen ei secundum quod intelligitur ut in humanitate existens, quia scilicet hoc aliquando incepit, quod in natura humana existens esset Filius Dei.

Obicitur secundo: Verbum ut substantia humanitate, est terminus prædestinationis Christi: Ergo ut sic non est subiectum illius, Patet Consequentia, nam subiectum & terminus prædestinationis debent aliquâ ratione distinguari. Antecedens verò sic ostenditur. Illud est terminus prædestinationis quod ab æterno est dispositum, ut per gratiam fiat in tempore: Sed ab æterno est dispositum, ut per gratiam unio in tempore Verbum in humanitate subsistat: Ergo Verbum in humanitate subsistere, est terminus prædestinationis.

Respondeo negando Antecedens, ad cujus probationem, distinguo Majorem. Illud est terminus prædestinationis, quod ab æterno est dispositum ut fiat in tempore per gratiam, quæ gratia subiecto prædestinato, concedo Majorem. Si gratia subiecto prædestinato non sit, nego Majorem; & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Nam gratia unionis, non est gratia Verbo facta, cum Verbum capax gratiæ non sit; nec etiam est gratia Christo ut homini facta, loquendo propriè de gratia; nam de gratia propriè talem respectu alicujus subiecti, debet præsupponi subiectum; Christus autem ut homo, non præintelligitur ante unionem humanitatis ad Verbum; sed solum est gratia, respectu humanitatis: hæc autem subiectum prædestinationis Christi non est, & ideo quamvis ab æterno præordinatum sit, ut Verbum in humanitate subsistens, sit homo, & consequenter prædestinatum, largè accepta prædestinatione, non tamen est prædestinatum prædestinatione propriâ; ac proinde Verbum in humanitate subsistere, & hominem fieri & esse, terminus prædestinationis propriè non est.